

Unitat 8.5

Història de la Seguretat Social

El punt de partida de les polítiques és la Comissió de Reformes Socials (1883), que es va encarregar de l'estudi de qüestions que promoguessin la millora i el benestar de la classe obrera. El 1900 es va crear la primera assegurança social, la Llei d'accidents laborals, i l'any 1908 va aparèixer l'Institut Nacional de Previsió, en el qual s'integren les caixes que gestionen les assegurances socials que van sorgint.

Posteriorment, els mecanismes de protecció evolucionen cap a una sèrie d'asseguracions socials. Aviat es va veure que la protecció que garantien aquestes assegurances era insuficient, la qual cosa va motivar l'aparició d'altres mecanismes de protecció articulats a través de les mutualitats laborals, organitzades per sectors de treball. Aquestes mutualitats oferien unes prestacions amb l'objectiu de completar la protecció ja existent.

El 1963 apareix la Llei de bases de la Seguretat Social, el principal objectiu de la qual era implantar un model unitari i integrat de protecció social, amb una base financera de repartiment, gestió pública i participació de l'Estat en el finançament.

Malgrat aquesta definició de principis, molts dels quals es van recollir a la Llei general de la Seguretat Social de 1966, que va entrar en vigor l'1 de gener de 1967, encara perduraven antics sistemes de cotització allunyats dels salaris reals dels treballadors i treballadores i l'absència de revaloritzacions periòdiques. La tendència a unificar el sistema tampoc no es va concretar, ja que continuava havent-hi un gran nombre d'organismes superposats.

La Llei de finançament i perfeccionament de l'acció protectora de 1972 va intentar corregir els problemes financers, però només va aconseguir accentuar-los, ja que va augmentar l'acció protectora sense establir els recursos que havien de proporcionar-li cobertura financera. Per això, no va ser fins a l'arribada de la democràcia a Espanya i l'aprovació de la Constitució quan es van dur a terme una sèrie de reformes en diferents camps que integraven el sistema de la Seguretat Social.

En efecte, l'article 41 de la Constitució estableix que els poders públics mantindran un règim públic de seguretat social per a tots els ciutadans i ciutadanes que garanteixi l'assistència i prestacions socials suficients en situacions de necessitat, sobretot en cas d'atur, i indica que l'assistència i les prestacions complementàries seran lliures.

La primera gran reforma s'esdevé amb la publicació del Reial decret llei 36/1978, de 16 de novembre, que segons el que es va acordar als Pactes de la Moncloa crea un sistema de participació institucional dels agents socials que

afavoreix la transparència i la racionalització de la Seguretat Social, com també l'establiment d'un nou sistema de gestió a càrrec dels organismes següents:

- L'Institut Nacional de la Seguretat Social per a la gestió de les prestacions econòmiques del sistema.
- L'Institut Nacional de Salut, per a les prestacions sanitàries (organisme que posteriorment passarà a anomenar-se Institut Nacional de Gestió Sanitària).
- Institut Nacional de Serveis Socials, per a la gestió dels serveis socials (organisme que posteriorment passarà a anomenar-se Institut de Gent Gran i Serveis Socials).
- L'Institut Social de la Marina, per a la gestió dels treballadors del mar.
- La Tresoreria General de la Seguretat Social com a caixa única del sistema, que es basa en el principi de la solidaritat financera.

A la dècada dels vuitanta es va introduir un seguit de mesures encaminades a millorar i perfeccionar l'acció protectora mitjançant l'extensió de les prestacions als col·lectius sense cobertura i la incorporació de mecanismes per augmentar l'estabilitat econòmica del sistema de la Seguretat Social. Entre aquestes mesures, cal fer esment de l'equiparació progressiva de les bases de cotització amb els salaris reals, la revalorització de les pensions en funció de la variació de l'índex de preus al consum, l'ampliació dels períodes necessaris per accedir a les prestacions i per al càlcul de les pensions, la simplificació de l'estructura de la Seguretat Social, l'inici de la separació de les funcions de finançament, de tal manera que les prestacions de caràcter contributiu es financessin a partir de les cotitzacions socials, mentre que les de tipus no contributiu obtinguessin la cobertura financera mitjançant l'ampliació general. Aquest procés va permetre una generalització progressiva de l'assistència sanitària.

En aquesta dècada, es crea la Gerència d'informàtica de la Seguretat Social per coordinar i controlar l'actuació dels serveis d'informàtica i processament de dades de les diferents entitats gestores.

La dècada dels noranta va suposar un seguit de canvis socials que han afectat a qüestions molt diverses i que han tingut la seva influència dins del sistema de la Seguretat Social: canvis en el mercat de treball, major mobilitat en aquest àmbit, incorporació de la dona al món laboral, etc. que han fet necessari adaptar la protecció a les noves necessitats.

El 1995 es va signar el Pacte de Toledo, amb el suport de totes les forces polítiques i socials, que va motivar canvis importants i la creació d'un full de ruta per garantir l'estabilitat financera i les prestacions de la Seguretat Social en el futur.

La introducció de les prestacions no contributives, la racionalització de la legislació de la Seguretat Social (mitjançant el Text refós de 1994), una major adequació entre les prestacions rebudes i l'exempció de cotització efectuada prèviament, la creació del Fons de Reserva de la Seguretat Social, la incorporació dels mecanismes de jubilació flexible i d'incentivació de la prolongació de la vida laboral o les mesures de millora de la protecció en els casos en què l'import de les pensions és més baix són alguns exemples dels

canvis que han tingut lloc des de 1990 i fins a l'actualitat en l'àmbit de la Seguretat Social.

A més a més, en aquests darrers anys la Seguretat Social també s'ha adaptat a l'aparició de les noves tecnologies i l'auge dels serveis per via telemàtica, amb el naixement i desenvolupament d'una pàgina de web pròpia, com també la incorporació i l'optimització continuada dels serveis disponibles per Internet. En aquest sentit, podem dir que la pàgina web ha rebut diversos premis que reconeixen la feina feta i, per això, continuem apostant per una millora continua dels serveis que els ciutadans poden trobar-hi.

Com a recompensa per la feina duta a terme des dels seus orígens, tant la Seguretat Social com els organismes que la integren han estat distingits amb diversos premis i reconeixements, que reconeixen i consoliden la gran tasca social que han fet en tota la seva trajectòria.